

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ,
ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
Олександр ГАЛИЧ
2026 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини
галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та
міжнародні відносини
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Полтава 2026

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини

Мова викладання державна

Розробники:

Ірина ЗАГРЕБЕЛЬНА, доцент кафедри економіки та публічного управління, к.е.н., доцент

Ольга ШКУРУПІЙ, професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор;

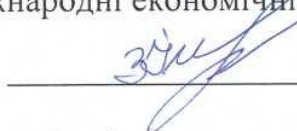
Юлія САМОЙЛИК, професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор;

Ольга ДИВНИЧ, доцент кафедри економіки та публічного управління, к.е.н., доцент;

В'ячеслав ЗАЯЦЬ, директор компанії «Приватна фірма "КМ"»

Гарант освітньої програми «Міжнародні економічні відносини»

«01» вересня 2026 року

 Ірина ЗАГРЕБЕЛЬНА

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри економіки та публічного управління
Протокол «01» вересня 2026 року № 1

Завідувач кафедри економіки та публічного управління

 Вікторія МЕДВІДЬ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Економіка та міжнародні економічні відносини»

Протокол «01» вересня 2026 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності «Економіка та міжнародні економічні відносини»

 Ольга ДИВНИЧ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ОПИС ПРАКТИК.....	8
Навчальна практика «Світова економіка».....	8
1.2. Навчальна практика «Економічна політика та міжнародний агробізнес».....	9
1.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика».....	11
1.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху».....	13
2. ЗМІСТ ПРАКТИК.....	17
2.1. Навчальна практика «Світова економіка».....	17
2.2. Навчальна практика «Економічна політика та міжнародний агробізнес».....	19
2.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика».....	21
2.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху».....	22
3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК.....	25
4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК.....	28
5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	33
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУП

Наскрізна програма практики розробляється згідно оновленої освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» та навчального плану підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини (зі змінами, внесеними та затвердженими рішенням вченої ради Полтавського державного аграрного університету, протокол від 31 липня 2026 р. №16).

Метою практики є: набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, на основі отриманих теоретичних знань, для прийняття самостійних рішень у виробничих умовах та досягнення програмних результатів навчання; оволодіння сучасними методами, навичками, вміннями та формами організації праці у сфері професійної діяльності здобувачів вищої освіти; виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в майбутній професійній діяльності.

Завдання практики:

- формування на базі одержаних у закладі вищої освіти знань професійних умінь, навичок, необхідних для прийняття самостійних рішень у сфері міжнародних економічних відносин;
- виховання у здобувачів вищої освіти потреби систематично оновлювати фахові знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;
- формування у здобувачів вищої освіти умінь та навичок ефективно діяти в конкретних умовах господарювання суб'єктів міжнародного бізнесу;
- обґрунтування пропозицій щодо впровадження інноваційних підходів до підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності на рівні первинних господарюючих суб'єктів і удосконалення регуляторної практики міжнародних економічних відносин на рівні держави;
- систематичне оновлення та творче застосування набутих знань у практичній діяльності при вирішенні завдань, які постають у сфері міжнародних економічних відносин;
- формування творчого дослідницького підходу до практичної діяльності.

Проходження практики сприяє формуванню:

компетентностей:

- ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.
- ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.
- ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.
- СК 2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.
- СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.
- СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.
- СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.
- СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.
- СК 7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.
- СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.
- СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.
- СК 10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.
- СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.
- СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.
- СК 13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.
- СК 14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.
- СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.
- СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

- СК 17. Здатність здійснювати пошук інформації та уміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу.

- СК 18. Здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

результатів навчання:

- РН 4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

- РН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

- РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

- РН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

- РН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

- РН 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

- РН 12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

- РН 14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

- РН 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

- РН 17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

- РН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

- РН 20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.
- РН 21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.
- РН 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.
- РН 24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.
- РН 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.
- РН 26. Здійснювати пошук інформації та використовувати її в економічному аналізі з метою оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу.
- РН 27. В рамках реалізації заходів державної економічної політики слідувати принципу пріоритетності національних інтересів, забезпечувати узгодженість зовнішньоекономічної політики та аграрної, розробляти системні програми підтримки аграрного сектору, використовувати закордонний досвід проектного фінансування.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини 2025 року набору (зі змінами, внесеними та затвердженими рішенням вченої ради Полтавського державного аграрного університету, протокол від 31 липня 2026 р. № 16) передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Навчальна практика				
1	Світова економіка	2	7,5	225
2	Економічна політика та міжнародний агробізнес	4	4,5	135
Виробнича практика				
3	Організаційно-аналітична практика	6	6	180
4	Комплексна практика з фаху	8	6	180

Навчальна практика «Світова економіка»

Метою навчальної практики «Світова економіка» є закріплення у здобувачів вищої освіти теоретичних знань про світову економіку і навичок їх використання у прикладному економічному аналізі.

Завдання навчальної практики «Світова економіка»:

- закріпити теоретичні знання та забезпечити емпіричний підхід до розуміння світової економіки як системи;
- проаналізувати ресурсний потенціал розвитку світової економіки;
- визначити світові економічні мега-тренди та оцінити прогнози розвитку світового господарства;
- сформувати знання про суб'єктів міжнародної економічної діяльності та їх поведінкової мотивації;
- описати ринки як складові світової економіки, забезпечити аналіз механізму їх дії;
- з'ясувати місце країн та регіональних інтеграційних угруповань у світовій економіці та сформувати навички компаративного аналізу.

Результати проходження практики «Світова економіка» визначені наскрізною програмою практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні

економічні відносини 2025 року набору, затвердженої ректором університету 01 вересня 2025 р.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню:

компетентностей:

- ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.
- СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.
- СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

результатів навчання:

- РН 4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.
- РН 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.
- РН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

1.2. Навчальна практика «Економічна політика та міжнародний агробізнес»

Метою навчальної практики «Економічна політика та міжнародний агробізнес» є закріплення теоретичних знань і набуття досвіду щодо оцінки змісту міжнародної економічної політики України та практики її реалізації в частині узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної; здобуття прикладних знань і вмінь з практики ведення сучасного міжнародного агробізнесу відповідно до основних тенденцій розвитку світового продовольчого ринку та місця на ньому України.

Завдання навчальної практики «Світова економіка»:

- з'ясувати сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного агробізнесу;
- виявити галузеві пріоритети в аграрній сфері з позиції інтересів розвитку міжнародного бізнесу;

- визначити основи принципи ефективного ведення міжнародного агробізнесу;
- з'ясувати доцільність та ефективність наявних державних заходів щодо сприяння успішному функціонуванню суб'єктів підприємництва в аграрному секторі;
- з'ясувати взаємозв'язок між прибутковістю суб'єктів агробізнесу та стабілізацією економічної ситуації в аграрному сектор країни в цілому, створенням необхідних умов розширеного відтворення виробництва, гарантуванням продовольчої безпеки держави та активізацією зовнішньоекономічної діяльності;
- набути навичи оцінювання зовнішнього середовища та ризиків виходу суб'єктів агробізнесу на зовнішній ринок;
- оволодіти методами маркетингового аналізу та дослідження міжнародних аграрних ринків;
- виявити особливості ведення аграрного бізнесу в різних країнах;
- оцінити конкурентоспроможність та потенціал розвитку національних виробників на міжнародних ринках;
- набути вміння з оцінювання глобалізаційних викликів та їх впливу на стан і перспективи розвитку міжнародного агробізнесу.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню:

компетентностей:

- ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.
- СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.
- СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.
- СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.
- СК 17. Здатність здійснювати пошук інформації та уміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу.
- СК 18. Здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

результатів навчання:

- РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- РН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та

світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

– РН 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

– РН 26. Здійснювати пошук інформації та використовувати її в економічному аналізі з метою оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу.

– РН 27. В рамках реалізації заходів державної економічної політики слідувати принципу пріоритетності національних інтересів, забезпечувати узгодженість зовнішньоекономічної політики та аграрної, розробляти системні програми підтримки аграрного сектору, використовувати закордонний досвід проектного фінансування.

1.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика»

Метою виробничої практики «Організаційно-аналітична практика» є: закріплення знань щодо засад організації та регулювання міжнародної економічної діяльності; вивчення практики застосування методів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні; з'ясування правил організації зовнішньоекономічної діяльності на рівні підприємства та управління нею.

Завдання виробничої практики «Організаційно-аналітична практика»:

- закріпити теоретичні знання з організації міжнародного бізнесу;
- вивчити практику застосування інституціональних засад розвитку міжнародних економічних відносин;
- з'ясувати сутність організаційної системи управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- набути навиків аналізу чинників, що впливають на організацію зовнішньоекономічної діяльності;
- вивчити організаційно-правову та галузеву специфіку діяльності підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- забезпечити систему компетенцій щодо аналізу сформованості та організаційних умов ефективного використання ресурсного потенціалу суб'єкта міжнародного бізнесу;
- сформулювати навички аналізу бізнес-процесів суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- опанувати принципи організації та управління зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- вивчити організаційно-економічні підходи до здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- забезпечити навички застосування методів та інструментів управління експортно-імпортними операціями;
- вивчити функції спеціальної служби з організації зовнішньоекономічної діяльності та зовнішньоекономічних зв'язків.
- сформулювати прикладні знання та уміння з підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічного контракту;
- сформулювати навички оцінки економічної ефективності зовнішньоекономічних угод;

- забезпечити навички з оцінки зовнішньоекономічної політики України;
- набути практичні навички з аналізу міжнародної економічної діяльності України та регулятивного забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню:

компетентностей:

- ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.
- СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.
- СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.
- СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.
- СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.
- СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.
- СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.
- СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.
- СК 15. Здатність застосовувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.
- СК 17. Здатність здійснювати пошук інформації та уміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу.
- СК 18. Здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

результатів навчання:

- РН 4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

- РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- РН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.
- РН 12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.
- РН 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.
- РН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв’язків.
- РН 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.
- РН 24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон’юнктури світових ринків.
- РН 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.
- РН 26. Здійснювати пошук інформації та використовувати її в економічному аналізі з метою оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу.
- РН 27. В рамках реалізації заходів державної економічної політики слідувати принципу пріоритетності національних інтересів, забезпечувати узгодженість зовнішньоекономічної політики та аграрної, розробляти системні програми підтримки аграрного сектору, використовувати закордонний досвід проектного фінансування.

1.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху»

Метою виробничої практики «Комплексна практика з фаху» є набуття професійних навиків відповідно до сукупності спеціальних знань, що були отримані у процесі підготовки за переліком компонент освітньо-професійної програми з теорії та емпірики міжнародних економічних відносин.

Завдання виробничої практики «Комплексна практика з фаху»:

- сформулювати вміння та навички самостійно приймати обґрунтовані професійні рішення відповідно до господарської практики, здійснюваної суб’єктами міжнародної економічної діяльності;
- поглибити та закріпити теоретичні знання, отримані у процесі вивчення дисциплін професійної підготовки;

- сформувати у здобувачів вищої освіти стійкого переконання у необхідності безперервно поповнювати професійні знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;
- опанувати (відповідно первинних посад) функціональні обов'язки фахівця, який здійснює професійну діяльність у сфері міжнародних відносин;
- систематизувати теоретичні знання, набуті під час навчання й застосувати їх у практиці діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- оволодіти сучасними методами здійснення розрахунково-аналітичних операцій у сфері бізнесу підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- набуті знання та вміння з використання нормативно-правової документації;
- набуті досвід успішного управління та адміністрування міжнародного бізнесу й опанування базових навиків відповідного змісту;
- опанувати проектні, організаційні та технічні процедури у рамках виконання робіт за фахом.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню:

компетентностей:

- ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.
- ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.
- ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.
- СК 2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.
- СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.
- СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.
- СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.
- СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.
- СК 7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

- СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

- СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

- СК 10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

- СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

- СК 13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

- СК 14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

- СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

- СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

- СК 17. Здатність здійснювати пошук інформації та вміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу.

- СК 18. Здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

результатів навчання:

- РН 4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

- РН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

- РН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

- РН 10. Ідентифіковувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.
- РН 14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.
- РН 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.
- РН 17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.
- РН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.
- РН 20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.
- РН 21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.
- РН 27. В рамках реалізації заходів державної економічної політики слідувати принципу пріоритетності національних інтересів, забезпечувати узгодженість зовнішньоекономічної політики та аграрної, розробляти системні програми підтримки аграрного сектору, використовувати закордонний досвід проектного фінансування.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Навчальна практика «Світова економіка»

Тема 1. Особливості функціонування сучасної світової економічної системи. Об'єктивність розвитку міжнародних економічних зв'язків як передумова становлення світового господарства. Міжнародний поділ праці як основа світового господарства: сутність, фактори поглиблення та основні тенденції розвитку. Категоріальна та сутнісна визначеність: світовий ринок; світове господарство; світова економіка; світова економічна система; глобальна економіка. Системні-структурні ознаки сучасної світової економіки. Інтернаціоналізація господарського життя: об'єктивні причини, особливості, форми. Рівневість процесу інтернаціоналізації. Способи інтернаціоналізації: екстерналізація та інтерналізація. Глобалізація світової економіки. Відкритість економіки. Позитивні та негативні наслідки глобалізації. Взаємообумовленість процесів глобалізації та постіндустріального розвитку світової економіки. Віртуалізація та діджиталізація світової економіки. Глобальний контекст розвитку української економіки.

Тема 2. Національні економіки в системі світового господарства. Підходи до економічної типології і класифікації країн світу; методиками міжнародних організацій: СБ, ООН, МВФ, СОТ, ОЕСР. Регіональна ознака систематизації країн. Групування країн за рівнем економічного розвитку на основі показників ВВП і ВНД. Визначення ролі окремих країн у світовій економіці. Економіка розвинених країн. Економічний розвиток провідних держав в епоху Промислової революції 4.0. Економіка країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою; диференційованість цих країн. Особливості економічного зростання та проблеми економічного розвитку в країнах, що розвиваються. Економічні моделі менш розвинутих країн за регіонами світу.

Тема 3. Міжнародна регіональна економічна інтеграція. Економічна інтеграція: сутність, об'єктивні передумови, цілі, форми. Тенденції інтеграції і дезінтеграції. Етапи розвитку економічної інтеграції. Сучасна політика регіоналізму. Економічні наслідки вступу країн в торгово-економічні союзи. Інтеграційні об'єднання як суб'єкти міжнародних економічних відносин та особлива форма міжсуб'єктних відносин. Види інтеграційних об'єднань: зона преференційної угоди, зона вільної торгівлі, митний союз, економічний союз, спільний ринок валютний союз, повна інтеграція. Основні інтеграційні угруповання: ЄС, НАФТА, МЕРКОСУР, Азіатсько-тихоокеанське економічне співробітництво, АСЕАН.

Тема 4. Багатонаціональні компанії (Multinational Enterprise). Вимір транснаціоналізації. MNE як суб'єкти глобальної економіки; їх роль у міжнародній виробничій та інвестиційній діяльності. Позитивні та негативні ефекти діяльності MNE. Вплив MNE на економіку країн базування та приймаючих країн. Державні MNE. Економіка MNE: масштаби діяльності, витрати, доходи прибуток. Вартість капіталу. Глобальні стратегії MNE. Злиття і поглинання (M&A). Рівень інноваційного розвитку MNE. Стратегічні альянси як форма транснаціонального бізнесу. Регуляторно-правовий статус MNE. Можливості і межі регулювання діяльності MNE. Соціальна відповідальність MNE.

Тема 5. Міжнародні організації. Міжнародні організації як суб'єкти сучасної світової економіки. Об'єктивність виникнення та значущість у сучасній світовій економіці. Види міжнародних організацій: універсальні, регіональні, субрегіональні; міжурядові, неурядові; формальні, неформальні. Визначення міжнародних економічних організацій за сферами діяльності: міжнародні торгові організації (СОТ, ЮНКТАД); міжнародні фінансові організації (МВФ, Світовий банк). Інші міжнародні економічні організації: Організація об'єднаних націй з промислового розвитку (United Nations Industrial Development Organization, UNIDO), Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (Food and Agriculture Organization, FAO), Всесвітня організація інтелектуальної власності (World Intellectual Property Organization, WIPO), Міжнародна організація праці (International Labour Organization).

Тема 6. Світовий ринок товарів і послуг. Особливості сучасного світового товарного ринку; фактори його трансформації. Географічні спрямування товаропотоків. Специфіка конкуренції за сучасних умов світового товарного ринку. Джерела монополізації світової торгівлі. Вільні економічні зони. Офшорні центри. Динаміка та структура світової торгівлі. Кон'юнктура товарних ринків. Інтернаціональна вартість. Світова ціна. Множинність цін світового товарного ринку. Біржові ціни. Національні інструменти регулювання експорту / імпорту (митна, валютна політика). Проблеми нееквівалентного обміну. Ринки окремих видів продукції. Ринки паливо-сировинних, сільськогосподарських товарів. Особливості міжнародної торгівлі промисловими товарами, машинами, обладнанням. Специфіка міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура та географічні напрями. Міжнародна торгівлі послугами. Світовий ринок транспортних послуг. Розвиток міжнародних транспортних коридорів. Світовий ринок туристичних послуг. Динаміка, фактори та основні напрями розвитку міжнародного туристичного ринку. Міжнародні туристичні потоки.

Тема 7. Світовий ринок науково-технічних знань. Сегменти світового ринку науково-технічних знань: міжнародна торгівля технологіями, міжнародний науковий обмін, освітній та інформаційний. Світовий ринок технологій. Вплив науково-технічного прогресу на тенденції і структуру світового ринку товарів і послуг. Особливості світового ринку технологій. Географічні спрямування технологічних товаропотоків. Світова технологічна піраміда: країни технологічні лідери (США та інші країни G-7); країни претенденти на технологічне лідерство (Китай, Південна Корея та ін.); країни, інноваційна складова розвитку яких не є чітко визначеною; країни-інноваційні аутсайтери та акцептори другосортних технологій. Умови і фактори міжнародного обміну технологіями; форми їх передачі. Комерційний зміст науково-технічних відносин. Захист інтелектуальної власності. Міжнародна торгівля товарами і послугами як ринковий канал трансферу технологій. Міжнародні послуги у сфері виробництва, кооперування та реклами.

Тема 8. Світовий ринок праці. Функції світового ринку праці. Формування ринку праці в умовах глобалізації. Попит та пропозиція на робочу силу на світовому ринку. Сучасна сегментація світового ринку праці. Глобальні тенденції зайнятості. Міжнародна трудова міграція та її причини. Світові хвилі міграцій.

Економічні та соціальні наслідки трудової міграції для країн-експортерів і країн-імпортерів робочої сили. Основні центри трудової міграції. Рух, активність міграційних потоків, склад міжнародної міграції робочої сили. Ринок висококваліфікованих фахівців. Ефект «відтоку мізків» (brain drain). Нелегальна міграція. Неконтрольована міграція. Міграційна криза. Регулювання міграції на державному та міжнародному рівнях.

Тема 9. Світовий фінансовий ринок. Утворення світового фінансового ринку як сукупності національних, офшорних і міжнародних фінансових ринків. Сегменти світового фінансового ринку: кредитний ринок, ринок цінних паперів (фондовий), валютний ринок, деривативів / похідних фінансових інструментів. Світові фінансові потоки та їх канали. Географічна структура міжнародних фінансових ринків. Роль міжнародних фінансових центрів. Офшорні фінансові центри. Зв'язок між фінансовим і реальним секторами світової економіки. Загроза незбалансованості секторів, причини і наслідки..

Експорт та імпорт капіталу. Форми, учасники і канали міжнародного руху капіталу. Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Сегменти світового інвестиційного ринку. Прямі та портфельні інвестиції. Сучасні масштаби та географічна спрямованість міжнародного руху інвестицій. Операції злиття та поглинання, ринок M&A. Форми і методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Інвестиційна політика держав. Інвестиційний клімат.

Тема 10. Платіжний баланс. Платіжний баланс як відображення світогосподарських зав'язків країни і макроекономічна модель сукупності міжнародних операцій. Принципи складання, структура платіжного балансу. Регулювання платіжного балансу. Аналіз статей і сальдо платіжного балансу. Важливість платіжного балансу для розробки та реалізації економічної політики держави. Застосування платіжного балансу для прогнозної оцінки товарного, кредитно-фінансового, інвестиційного ринків країни; для здійснення міжнародних порівнянь; виявлення макроекономічних проблем. Чинники, що впливають на платіжний баланс. Механізм підтримання стійкої рівноваги платіжного балансу. Зовнішній борг країн і резервні активи.

2.2. Навчальна практика «Економічна політика та міжнародний агробізнес»

Тема 1. Визначальні засади економічної політики та розвитку міжнародного агробізнесу. Сутність, напрями, суб'єкти, об'єкти, методи та інструменти економічної політики; види економічних систем і трансформація економічної політики; функції держави, макроекономічне планування та прогнозування; грошово-кредитне, фінансове та інноваційне регулювання; державний вплив на соціально-економічні процеси та критерії його здійснення; структура державного управління економікою в Україні; міжнародний досвід економічної політики, протекціонізм і регіональна політика; роль аграрного сектору в економіці.

Міжнародний агробізнес у системі економічних відносин: сутність і взаємозв'язок

бізнесу, підприємництва, аграрного та агропродовольчого бізнесу; принципи та особливості міжнародного агробізнесу; поведінкові бізнес-моделі, стейкхолдери та економічні відносини на світових аграрних ринках.

Тема 2. Аграрна політики держави та регулювання аграрного сектору економіки. Суб'єкти та механізми міжнародної аграрної політики. Державне регулювання економіки й аграрного бізнесу; митна, податкова, цінова та фіскальна політика; державна підтримка та програми розвитку аграрного сектору. Світовий досвід аграрного регулювання. Регуляторні заходи в рамках світової агропродовольчої системи. Аграрна політика США і ЄС. Структура та функції USDA у здійсненні економічної та аграрної політики в США. Спільна аграрна політика ЄС як комплекс норм і правил, що забезпечують регулювання виробництва та торгівлі агропродовольчою продукцією. Роль Європейської комісії у здійсненні економічної та аграрної політики. Вплив євроінтеграції на аграрний сектор України; відповідність аграрної політики України міжнародним принципам ФАО та СОТ.

Тема 3. Міжнародні аграрні ринки, маркетинг і логістика в агробізнесі

Сутність, структура, особливості та інфраструктура міжнародних аграрних і агропродовольчих ринків. Ринкове середовище та міжнародна конкуренція. Кон'юнктура і тенденції розвитку світового агропродовольчого ринку. Суб'єкти, експортно-імпортні операції та роль міжнародних організацій в опомередкуванні ринкових процесів. Позиції України та її конкурентоспроможність на світових аграрних ринках; аналіз і прогнозування ринкового середовища.

Міжнародний аграрний маркетинг: попит і пропозиція, маркетингові інструменти, біржова діяльність та канали реалізації. Якість, безпечність, стандартизація і сертифікація аграрної продукції. Міжнародна логістика, матеріальні та інформаційні потоки, транспортування, зберігання та переміщення агропродовольчої продукції; митно-тарифне регулювання.

Тема 4. Планування, організація та інтеграція міжнародного агробізнесу

Планування та організація міжнародного агробізнесу: цілі та сценарії виходу підприємств на зовнішні ринки; форми зовнішньоекономічної діяльності та агробізнесу; ресурсне й кадрове забезпечення міжнародних проєктів; земельні відносини та спеціальні економічні зони; ризики та перешкоди розвитку міжнародного агробізнесу.

Агропромислова інтеграція та кооперація: організаційно-правові форми й об'єднання суб'єктів аграрного ринку; стратегічні альянси та інші форми міжнародної інтеграції; фактори виробництва, витрати й доходи; оцінювання результативності та інвестиційної привабливості агробізнесу; світовий досвід агропромислової інтеграції та кооперації.

Тема 5. Стратегічні вектори економічної політики в аграрному секторі: орієнтири сталого розвитку. Сутність стратегії та стратегічного розвитку. Стратегічне управління. Базові концепції стратегічного управління. Особливості формування стратегій розвитку на різних рівнях: міжнародному, національному, регіональному, локальному. Сталий розвиток економіки у контексті Концепції сталого розвитку суспільства (1992р., Ріо-де-Жанейро). Концепція управління, її сутність. Основні чинники, що впливають на формування характерних рис системи

стратегічного управління. Мета стратегічного управління. Цільовий підхід та цільове управління. Чинники, що зумовлюють новий зміст концепції стратегічного управління. Основні сучасні напрями стратегічного управління. Основні принципи сучасного стратегічного управління. Проблеми стратегічного управління. Переваги стратегічного управління. Функції вищого керівництва при опрацюванні моделі стратегічної поведінки підприємства на ринку. Стратегічного управління аграрним сектором економіки. Особливості стратегічного управління в умовах децентралізації та розвитку об'єднаних територіальних громад.

2.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика»

Тема 1. Організаційно-правова та галузева специфіка діяльності компанії / підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Історія розвитку компанії. Її галузева приналежність. Основні види діяльності. Організаційно-управлінська структура компанії. Організаційна характеристика підприємства, мета його створення, функціональне призначення, місце у складі компанії, сучасний стан. Установчі документи суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Організаційна культура, правила внутрішнього розпорядку підприємства.

Тема 2. Організація роботи структурних підрозділів підприємства. Наявні структурні підрозділи (відділи) підприємства. Основні функції підрозділів (відділів) підприємства. Основні завдання спеціалістів відповідно до видів роботи, що ними виконуються на підприємстві. Структура та зміст основних документів, які опрацьовують спеціалісти підрозділів (відділів) підприємства (бухгалтерська, фінансова та інша звітність підприємства).

Тема 3. Економіко-організаційна характеристика ресурсного потенціалу суб'єкта міжнародного бізнесу. Ресурсна забезпеченість діяльності суб'єкта господарських відносин. Активи підприємства, їх структура. Виробничі приміщення (їх кількість, виробниче призначення). Наявне обладнання (країна його походження). Технології, які використовуються у виробничому процесі. Трудові ресурси. Земельні ресурси. Ефективність використання ресурсів. Види продукції, які виробляє та експортує суб'єкт господарювання. Сировина для виробництва продукції; її походження (вітчизняне виробництво / імпорт). Об'єкти інтелектуальної власності. Торгова марка та бренд-нейм компанії / підприємства. Інформаційні ресурси.

Тема 4. Аналіз бізнес-процесів суб'єкта господарювання. Звичайна та надзвичайна діяльність підприємства. Загальна характеристика звичайної діяльності (операційної та іншої). Операційна діяльність: основна (виробництво, збут, управління) та інша (інвестиційна, фінансова). Опрацювання фінансової звітності підприємства. Загальна оцінка фінансового стану підприємства та інвестицій (обсяг, джерела, напрями використання). Операційна діяльність підприємства: аналіз за основними процесами. Стан і динаміка розвитку операційної діяльності. Господарські операції, що визначають зміст операційної діяльності підприємства. Результати операційної діяльності. Джерела формування доходів і прибутку підприємства; напрями їх розподілу і використання. Аналіз витрат на виробництво та збут основних видів продукції та динаміки відповідних

показників.

Тема 5. Організаційно-економічні засади зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Передумови і мотивація виходу підприємства на зовнішній ринок. Форма виходу підприємства на зовнішній ринок. Методи дослідження іноземного ринку. Основні зарубіжні партнери підприємства. Використання послуг посередників. Інфраструктура зовнішньоекономічної діяльності: товарно-промислові палати, товарні біржі, транспортне забезпечення. Соціальні мережі та їх використання в міжнародному бізнесі. Соціальні медіа як спосіб формування мережі ділових та професійних контактів. Визначення та формування цільової аудиторії комунікаційної політики підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Тема 6. Функції спеціальної служби з організації зовнішньоекономічної діяльності та зовнішньоекономічних зв'язків. Моделі організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Основні функції відділу зовнішньоекономічних зв'язків (спеціаліста з зовнішньоекономічних зв'язків). Визначення митної вартості товару, ставки і суми за митне оформлення товарів (митний збір, мито, податок на додану вартість, митний огляд), загальної вартості розмитненого товару, собівартості та ціни реалізації. Зовнішньоекономічні контракти та документи, які їх супроводжують. Техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічного контракту. Інкотермс 2020. Структура контракту. Основні джерела регулювання зовнішньоекономічних контрактів. Аналіз економічної ефективності зовнішньоекономічних угод.

Тема 7. Міжнародна економічна діяльність України. Держане регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Наддержавне регулювання міжнародної економічної діяльності та його вплив на ділову активність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Особливості експортної та імпоротної політики України. Аналіз податкового регулювання як ефективного інструменту оптимізації механізму міжнародного співробітництва. Визначення особливостей митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні. Застосування нетарифних інструментів та інтереси України. Аналіз завдань та умов європейської інтеграції України. Аналіз особливостей співробітництва України з міжнародними організаціями.

2.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху»

Тема 1. Міжнародні економічні відносини. Форми міжнародних економічних відносин. Середовище розвитку міжнародних економічних відносин. Інтернаціоналізація господарського життя, економіки, капіталу та виробництва. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин. Зовнішньоторговельна політика країн, її різновиди. Методи регулювання міжнародної торгівлі. Міжнародні економічні відносини у сфері торгівлі послугами. Міжнародна інвестиційна діяльність. Сутність міжнародно-правових інвестиційних відносин як відносин власності. Міжнародне науково-технічне співробітництво. Міжнародна міграція робочої сили як форма міжнародних економічних відносин. Регулювання міграції. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних

економічних відносин. Валютно-фінансові чинники міжнародних економічних відносин. Міжнародна фінансова система як організаційна форма міжнародних фінансових відносин. Міжнародні кредитні відносини. Міжнародна економічна інтеграція. Глобалізація економіки та її вплив на міжнародні економічні відносини. Віртуалізація та діджиталізація світової економіки.

Тема 2. Міжнародний бізнес. Регулювання та нормативно-правова база міжнародного бізнесу. Організація діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу. Аналіз господарської та комерційної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу. Аналіз виробництва і реалізації продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Аналіз попиту та цінової динаміки на продукцію компанії-товаровиробника на внутрішньому та зовнішньому ринках. Аналіз доходу і прибутку компанії. Господарська діяльність компанії за видами бізнесу: торгівля товарами, надання послуг, інвестиційна діяльність, кредитування, страхування, бізнес у сфері валютно-фінансових відносин, рекрутинг, науково-технічне співробітництво тощо. Зовнішньоекономічні операції компаній відповідно до видів діяльності. Аналіз зовнішньоекономічних зв'язків компанії. Оцінка виконання договірних зобов'язань згідно укладених угод. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.

Особливості міжнародного аграрного бізнесу. Стейкхолдери міжнародного агробізнесу. Особливості світових аграрних ринків. Експортні та імпорتنі операції на агропродовольчому ринку. Світові лідери аграрного бізнесу. Місце України в міжнародному аграрному бізнесі та її позиції на світових аграрних ринках.

Світова аграрна політика і її суб'єкти в різних країнах. Державне регулювання економіки та аграрного бізнесу. Ціноутворення на аграрну продукцію на внутрішніх та зовнішніх ринках. Ступінь відповідності державної політики України міжнародним принципам розвитку сільського господарства та сільських територій, визначеним ФАО ООН, а також політиці СОТ.

Тема 3. Міжнародна економічна діяльність України. Відкритість національної економіки. Рівень економічного розвитку України у відображенні міжнародних рейтингів. Масштаби, динаміка та структура експорту / імпорту. Сучасний стан та перспективи інтеграції України у світовий ринок технологій. Україна в процесах міжнародної міграції робочої сили. Україна в системі міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин. Україна в процесах міжнародної міграції капіталів і господарської транснаціоналізації. Спільні підприємства як форма міжнародної господарської діяльності України. Правове забезпечення міжнародної та національної безпеки. Національна безпека України: заходи з організації управління і забезпечення. Економічні інтереси України та зовнішні загрози національному бізнесу в умовах відкритої економіки. Кризові чинники господарської діяльності підприємства. Аналіз проблем екологічної небезпеки.

Тема 4. Міжнародні фінанси та міжнародна інвестиційна діяльність. Зміст і чинники сучасних міжнародних фінансових відносин. Світовий фінансовий ринок: учасники та механізм функціонування. Зв'язок між фінансовим і реальним секторами світової економіки. Валютно-фінансові відносини. Правове регулювання валютних відносин. Світовий валютний ринок. Міжнародна

торговельна валютна площадка FOREX (Foreign Currency Exchange Market). Валютні ризики. Міжнародний кредит: сутність, функції, види. Фінансування зовнішньоторговельних операцій за допомогою лізингу, факторингу, форфейтингу. Прямі та портфельні інвестиції. Сучасні масштаби та географічна спрямованість міжнародного руху інвестицій. Операції злиття та поглинання, ринок M&A. Форми і методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Інвестиційна політика держав. Інвестиційний клімат.

Тема 5. Міжнародні переговори та крос-культурні комунікації. Види міжнародних переговорів та їхні функції. Підготовка до проведення переговорів. Організація переговорів. Формування делегації. Кількісний і персональний склад переговорної сторони. Наради. Технічні засоби підготовки та ведення переговорів. Етапи переговорного процесу. Психологія ділового спілкування. Стили ведення переговорів. Посередництво в переговорах. Дипломатичний протокол та етикет. Розв'язання конфліктів у крос-культурних комунікаціях. Крос-культурні відмінності та особливості української ділової культури. Урахування особливостей крос-культурних комунікацій у сфері політичного і економічного співробітництва між країнами.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

3.1. Практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини здійснюється відповідно до Положення про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету. Згідно з цим, практика студентів проводиться на базах практики, які забезпечують виконання Освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини».

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності (виробники та експортери продукції), підприємства та організації, які мають зовнішніх партнерів та здійснюють інші види зовнішньоекономічної діяльності (інвестиції, науково-технічна співпраця, виробнича кооперація, посередницька та сервісна діяльність) або беруть участь у міжнародних проєктах, установи державного управління та місцевого самоврядування (їх підрозділи, відповідальні за міжнародне співробітництво), торговельно-економічні місії, представництва іноземних компаній, торгово-промислові палати, аналітичні центри та неурядові організації, громадські формування (за міжнародною спрямованістю їх діяльності), структурні підрозділи Університету (діяльність яких пов'язана з організацією міжнародних зв'язків, інтернаціоналізацією освітнього процесу, реалізацією грантових ініціатив тощо), а також бази за межами України.

3.2. Вимоги до керівників від баз практик. Керівник практики, на базі якої відбувається реалізація ОК34 і ОК35 згідно з ОПП «Міжнародні економічні відносини» призначається наказом (розпорядженням) очільника установи, організації, підприємства. Обов'язки керівника від бази практики можуть покладатися на фахівців, які мають вищу освіту за напрямом економіки, менеджменту, міжнародних відносин, публічного управління, фінансів чи інших суміжних напрямів фахової підготовки. Такі фахівці повинні мати досвід практичної діяльності не менше трьох років у відповідній сфері.

Обов'язки керівника від бази практики є такими:

- забезпечити створення належних умов для проходження практики відповідно до програми, графіка та індивідуальних завдань здобувача;
- провести вступний інструктаж щодо правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки та корпоративних стандартів;
- ознайомити здобувача з організаційною структурою, напрямками міжнародної діяльності та функціонуванням підрозділів підприємства;
- сприяти залученню здобувача вищої освіти до виконання практичних завдань, пов'язаних із міжнародними економічними відносинами (аналіз ринків, участь у зовнішньоекономічних операціях, робота з даними, підготовка комерційних пропозицій, звітів тощо);
- здійснювати поточний контроль за виконанням здобувачем вищої освіти завдань, надавати консультації та фахові поради;
- оцінювати рівень професійної підготовки, дисциплінованості та ініціативності здобувача;

- залучати здобувача вищої освіти до аналітичної або проєктної роботи, у тому числі до підготовки матеріалів, які можуть бути використані у кваліфікаційній роботі;

- надавати висновки про проходження здобувачем вищої освіти практики, відображати їх у щоденнику та засвідчувати підписом і печаткою організації.

Керівники від баз практики співпрацюють із представниками кафедри, які відповідають за фахову підготовку здобувачів вищої освіти в рамках ОПП «Міжнародні економічні відносини». Цим забезпечується зворотний зв'язок щодо результатів проходження практики, рекомендацій з подальшого вдосконалення освітньої програми тощо.

3.3. Навчальна практика проводиться у навчальних аудиторіях, комп'ютерних лабораторіях та інших об'єктах структурних підрозділів Університету. Вони повинні мати відповідне матеріально-технічне і навчально-методичне забезпечення.

Навчальна практика також може проводитися в підприємствах (організаціях, установах тощо), які за профілем діяльності відповідають змісту освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини», що забезпечує виконання програм практики. З цими підприємствами (установами, організаціями тощо) укладаються договори. Навчальна практика проводиться науково-педагогічним-працівником Університету для групи здобувачів вищої освіти.

3.4. Виробнича практики проводяться на підприємствах (установах, організаціях тощо), які повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів чи фахівців, напрям діяльності яких відповідає спеціальності;

- здатність забезпечити виконання програми практики;

- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;

- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;

- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);

- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

На час проходження практики за рішенням керівника підприємства (установи, організації тощо) студенти можуть бути працевлаштованими на штатні посади (за наявності відповідних вакансій), які відповідають вимогам програми практики.

3.5. Для проведення практики кафедра формує та подає на узгодження відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників перелік підприємств (організацій, установ тощо), які відповідають вимогам до баз практик. Зазначений перелік може доповнюватися підприємствами (організаціями, установами тощо), запропонованими студентами.

Укладання договорів про проведення практики студентів (додатки А, Б) з підприємствами (організаціями, установами тощо) здійснюється за сприяння

кафедри, не пізніше як за місяць до початку практики. Договори, укладені з базами практики, є юридичною підставою для проходження практики студентами. Строк дії договорів погоджується договірними сторонами.

Кафедра проводить розподіл студентів за базами практики не пізніше як за місяць до початку практики.

Кафедра за поважних причин може ініціювати зміну бази практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Передумовами організаційного забезпечення практик для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини, є:

4.1. Організаційні заходи, що забезпечують підготовку та порядок проведення практик:

- розробка наскрізних і робочих програм практик;
- визначення баз практик;
- укладання договорів про проведення практик студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

4.2. Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників, в навчально-науковому інституті економіки, управління, права та інформаційних технологій (ННІ ЕУПІТ) – директор, на кафедрі економіки та публічного управління – завідувач кафедри.

4.3. Функції організаторів, керівників та учасників практики.

4.3.1. Керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників: розробляє Положення про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету; координує роботу кафедр, навчально-наукового інституту щодо організації проведення практики студентів; проводить моніторинг наявності наскрізних та робочих програм практик; узгоджує перелік підприємств (організацій, установ тощо), рекомендованих для проведення практик; здійснює реєстрацію та облік договорів про проведення практики студентів; забезпечує кафедри бланками документів; контролює своєчасність підготовки наказів про проведення практики студентів; розробляє та вдосконалює документи щодо організації проведення практики студентів; узагальнює та аналізує результати проведення практики студентів та розробляє заходи щодо вдосконалення організації практики; готує звіт керівника виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників та аналітичні довідки з питань практики; звітує на вченій раді Університету про результати проведення практики студентів; виконує інші функції, визначені законодавством і внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.2. Директор ННІ ЕУПІТ: готує накази про проведення практики студентів; видає розпорядження про проведення практики студентів на базі Університету; здійснює контроль за організацією та проведенням практик; здійснює розгляд результатів проведення практик студентів на вченій раді навчально-наукового інституту.

4.3.3. Завідувач кафедри: призначає відповідальну особу за організацію практики зі спеціальності та оформлення підсумкового звіту за її результатами (координатора практики зі спеціальності); формує перелік підприємств (організацій, установ тощо), рекомендованих для проведення практик, та подає його керівнику виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників; забезпечує укладання договорів про проведення практики студентів із базами практик та їх подання керівнику виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників; організовує розподіл студентів за базами практики; призначає керівників практики від кафедри; організовує своєчасне ознайомлення керівника підприємства (установи, організації тощо) з програмою практики та списком студентів, направлених на практику; організовує роботу комісії із захисту звітів з практики, до складу якої, як правило, включається координатор практики зі спеціальності та, за можливості, стейкхолдери; організовує конференції, круглі столи та інші заходи за підсумками проходження практик студентами; здійснює розгляд на засіданнях кафедри питань проведення практики та підведення її підсумків; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.4. Гарант освітньої програми: формує робочу групу з розробки наскрізної програми практики та здійснює керівництво нею; проводить моніторинг пропозицій роботодавців щодо організації проведення та змісту практики; ініціює перегляд та оновлення наскрізних програм практик з урахуванням пропозицій стейкхолдерів; контролює виконання програм практик студентів; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.5. Координатор практики зі спеціальності: проводить до початку виробничої практики настановчі збори студентам з питань їх проходження та звітування за результатами; ознайомлює студентів з програмою практики; надає студентам необхідні документи щодо проходження практики; проводить студентам цільовий інструктаж з охорони праці; подає звіти про проведення практик студентів у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.6. Керівник навчальної практики від кафедри: розробляє методичне забезпечення практики студентів; проводить студентам інструктаж з безпеки життєдіяльності; забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою; розробляє та видає індивідуальні завдання студентам (за наявності); здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження; перевіряє щоденники навчальної практики (додаток Д) та оцінює результати її проходження студентами; подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та

у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.7. Керівник виробничої практики від кафедри: розробляє методичне забезпечення практики студентів; забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою; розробляє та видає індивідуальні завдання студентам; контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики; здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження; проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу; перевіряє щоденники (додаток В), звіти з практики (додаток Е) та оцінює результати її проходження студентами; подає на кафедру звіт керівника виробничої практики; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.8. Керівник практики від бази практики: здійснює безпосереднє керівництво виробничою практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики; знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання; повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку; контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом; після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

4.3.9. Студенти, які проходять навчальну практику, зобов'язані: ознайомитися з робочою програмою практики; отримати документи для проходження практики; пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності; виконувати завдання, передбачені програмою практики; оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри.

4.3.10. Студенти, які проходять виробничу практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з робочою програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися на підприємстві (в установі, організації тощо) трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій в надзвичайних ситуаціях;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захистити його перед комісією.

4.4. Основними організаційно-методичними документами, що регламентують діяльність студентів і керівників практики, є наскрізна програма практики та робоча програма практики.

Проведення навчальної практики студентів на базі Університету здійснюється згідно розпорядження директора ННІ ЕУПІТ та відповідно розкладу навчальної практики.

Заходи, пов'язані з організацією навчальної практики студентів у виробничих умовах, на базі підприємств (організацій, установ тощо), визначаються наказом ректора Університету про проведення навчальної практики студентів. Він подається на підпис ректору не пізніше ніж за місяць до початку практики. Відповідальний за його підготовку директор ННІ ЕУПІТ. Наказом ректора про проведення зазначеної навчальної практики студентів визначається:

- місце та період проведення практики;
- список студентів;
- керівники практики від кафедри, відповідно до навчального навантаження науково-педагогічних працівників кафедри;
- дата проведення семестрового контролю з практики та терміни звітування за її результатами;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням в навчально-науковому інституті.

4.5. Заходи, пов'язані з організацією виробничої практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів. Він подається на підпис ректору не пізніше ніж за місяць до початку практики. Відповідальний за його підготовку директор ННІ ЕУПІТ.

Наказом ректора про проведення виробничої практики студентів визначається:

- місце та період проведення практики;
- список студентів;
- керівники практики від кафедри, відповідно до навчального навантаження науково-педагогічних працівників кафедри;
- координатор практики зі спеціальності;
- дата проведення семестрового контролю з практики та терміни звітування за її результатами;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням в навчально-науковому інституті.

4.6. Особливості організації проведення практик студентів.

4.6.1. Навчальна практика проводиться для академічної групи. Науково-педагогічні працівники одночасно можуть проводити навчальну практику не більше, ніж в одній академічній групі. Навчальна практика студентів денної форми здобуття освіти здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального року. Навчальна практика може проводитися шляхом поєднання роботи на підприємствах, залежно від специфіки практики.

4.6.2. Виробнича практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики. На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком

отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб. На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

4.6.3. Перенесення періоду проведення практики студенту проводиться за наявності обставин, які унеможливають проходження практики у визначений графіком освітнього процесу період. Перенесення періоду практики здійснюється за погодження директора ННІ ЕУПІТ та відображається у наказі ректора Університету.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

5.1. Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання (за наявності). Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

5.2. За результатами проходження навчальної практики студентом подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник (додаток Д), а виробничої – звіт (додаток Е) разом зі щоденником (додаток В).

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться в робочій програмі практики. Підготовка звіту здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності. Тест звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті.

5.3. Звіт з виробничої практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету. За підсумками захисту звітів з практики складається протокол засідання комісії.

5.4. Критерії оцінювання видів робіт під час практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики, розділ «Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів».

5.5. За підсумками практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку.

5.5.1. З навчальної практики диференційований залік студентам денної форми здобуття освіти виставляється в останній день практики.

Оцінювання результатів навчальної практики здійснюється керівником практики від кафедри на підставі повноти та якості виконання студентом програми практики та індивідуального завдання (за наявності), оформлення і змістовності наповнення щоденника практики та інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

5.5.2. Диференційований залік з виробничої практики студентів денної форми здобуття освіти виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання чи екзаменаційної сесії головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики, внесені до листа оцінювання результатів проходження практики (додаток Ж). Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики; оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики; оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики. Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

5.7. Результати семестрового контролю з навчальної та виробничої практики вносяться відповідно керівником практики від кафедри та головою комісії із захисту звітів з практики у відомість обліку успішності та залікову книжку здобувача вищої освіти, а також методистом директорату ННІ ЕУПІТ – в навчальну картку здобувача вищої освіти.

Відомість обліку успішності з практики студентів подається в директорат ННІ ЕУПІТ у день проведення семестрового контролю чи на наступний робочий день. Відповідальність за достовірність інформації, правильність та своєчасність заповнення відомості обліку успішності несе керівник практики від кафедри чи голова комісії із захисту звітів з виробничої практики.

Оцінки, отримані студентами за результатами семестрового контролю з практик, враховуються під час визначення рейтингового балу студента для призначення стипендії. У разі, якщо практика згідно з графіком освітнього процесу проводиться після екзаменаційної сесії, оцінка за неї враховується під час призначення стипендії за підсумками наступного семестру.

5.8. Студент має право оскаржити результати контрольних заходів за підсумками виконання програми практики. Порядок оскарження результатів оцінювання студентів здійснюється відповідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

5.9. Дата складання семестрового контролю з практики студенту може бути перенесена за наявності обставин, які унеможливають складання у терміни, визначені наказом ректора, та за можливості його здійснення згідно графіка освітнього процесу. Перенесення дати складання семестрового контролю з практики здійснюється відповідним наказом ректора Університету.

5.10. Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження директора ННІ ЕУПІТ може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету.

5.11. Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

5.12. За підсумками навчальної практики керівник практики від кафедри готує і подає звіт на кафедру та у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників

5.13. За підсумками виробничої практики керівник практики від кафедри готує і подає звіт на кафедру.

5.14. Координатор практики зі спеціальності узагальнює результати проведення практики, на підставі звітів керівників практики від кафедри та протоколів засідання комісії із захисту звітів з практики, та подає звіт керівнику виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників.

5.15. Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедри економіки та публічного управління, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки на вчених радах ННІ ЕУПІТ та Університету.

5.15. Звітна документація з практики зберігається в структурних підрозділах Університету згідно номенклатури справ.

ДОДАТКИ

ДОГОВІР № _____
про проведення практики студентів

місто Полтава

«_____» _____ 20__р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони **Полтавський державний аграрний університет** (далі – Заклад вищої освіти), в особі ректора університету _____, що діє на підставі Статуту, і, з другої сторони _____

(назва підприємства, організації, установи тощо)

(надалі – База практики), в особі _____

(посада)

(власне ім'я та прізвище)

що діє на підставі _____ (далі - Сторони),
(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою Договір про наступне:

1. Предмет та мета договору

1.1. Предметом договору є проведення практики студентів Закладу вищої освіти на Базі практики згідно з календарним планом.

1.2. Метою договору є закріплення та практичне застосування теоретичних знань студентів, розширення фахових компетентностей.

2. База практики зобов'язується:

2.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Освітньо-професійна програма, спеціальність	Рівень вищої освіти, курс	Вид практики	Кількість студентів	Період практики

2.2. Призначити наказом (розпорядженням) кваліфікованих фахівців для керівництва практикою.

2.3. Створити належні умови для виконання студентами програми практики, не допускати їх залучення на посади і виконання робіт, що не відповідають програмі практики та обраній спеціальності.

2.4. Забезпечити студентам безпечні умови праці. Ознайомити студентів зі Статутом, правилами внутрішнього трудового розпорядку Базі практики, проводити інструктажі з охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки, та діями в надзвичайних ситуаціях, іншими загальнообов'язковими нормами і правилами. У разі потреби навчати студентів безпечних методів праці.

2.5. Надати студентам можливість користуватись матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

2.6. Надати студентам можливість збору інформації для виконання звітів з практики, курсових, кваліфікаційних (дипломних) робіт (проектів) з урахуванням політики конфіденційності.

2.7. Повідомити Заклад вищої освіти про порушення студентами трудової

дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій в надзвичайних ситуаціях, а також про нещасні випадки у разі їх настання.

2.8. Після закінчення практики надати відгук-характеристику кожному студенту у щоденнику практики, в якій охарактеризувати результати проходження ним практики.

2.9. У разі реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації передати права та обов'язки щодо проведення практики студентів правонаступникам.

2.10. Додаткові умови _____

3. Заклад вищої освіти зобов'язується:

3.1. До початку практики надати Базі практики програму практики та список студентів, які направляються на практику.

3.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих науково-педагогічних працівників кафедри.

3.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією Базі практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі студентами під час проходження практики.

3.4. Додаткові умови _____

4. Відповідальність сторін за невиконання договору

4.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно із законодавством про працю України.

4.2. Усі суперечки, що виникають між Сторонами за договором, вирішуються у встановленому порядку.

4.3. Договір набуває сили після його підписання Сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

4.4. Сторони не несуть ніяких майнових та фінансових зобов'язань за цим договором.

4.5. Договір складений у двох примірниках: по одному - Базі практики і Закладу вищої освіти.

5. Реквізити сторін

Заклад вищої освіти
**Полтавський державний аграрний
університет**
вул. Сковороди 1/3,
м. Полтава, 36003
тел/факс 0532-500-273
Код ЄДРПОУ 00493014

База практики

Ректор університету

Керівник

(підпис)

(ініціал та прізвище)

(підпис)

(ініціал та прізвище)

М.П. «___» _____ 20__ року

М.П. «___» _____ 20__ року

ДОГОВІР № _____

AGREEMENT № _____

про проведення практики студентів

on Conducting Student Training

місто Полтава “___” _____ 20___ р.

Poltava city, “___” _____ 20___ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони
Полтавський державний аграрний
університет (далі – Заклад вищої освіти), в
 особі _____ ректора університету

We, the undersigned, on the one hand
 Poltava State Agrarian University (hereinafter
 referred to as the Higher Education Institution),
 represented by the Rector of the University

_____, що діє на підставі
 Статуту, і, з другої сторони

_____, acting on the basis of
 the Statute, and, on the other hand

(назва підприємства, організації, установи тощо)

(надалі – База практики), в особі _____

(посада)

(власне ім'я та прізвище)

що діє на підставі _____
 (статут підприємства, розпорядження, доручення)
 (далі - Сторони), уклали між собою Договір
 про наступне:

(name of the enterprise, organisation, institution, etc.)

(hereinafter referred to as the Training Base),
 represented by _____

(position)

(full name and surname)

acting on the basis of _____
 (company charter, order, power of attorney)

(hereinafter referred to as the Parties), have
 entered into the following Agreement:

1. Предмет та мета договору

1.1. Предметом договору є проведення
 практики студентів Закладу вищої освіти на
 Базі практики згідно з календарним планом.

1.2. Метою договору є закріплення та
 практичне застосування теоретичних знань
 студентів, розширення фахових
 компетентностей.

1. Subject and purpose of the Agreement

1.1. The subject matter of the Agreement is
 the training of students of the Higher Education
 Institution at the Training Base in accordance
 with the schedule.

1.2. The purpose of the Agreement is to
 consolidate and apply students' theoretical
 knowledge, expanding their professional
 competences.

2. База практики зобов'язується:

2.1. Прийняти студентів на практику
 згідно з календарним планом:

2. The Training Base undertakes to:

2.1. Accept students for training according
 to the calendar plan:

№	Освітньо-професійна програма, спеціальність / Educational and professional programme, speciality	Рівень вищої освіти, курс / Type of degree, year of study	Вид практики / Type of training	Кількість студентів / The number of students	Період практики / Period of training

2.2. Призначити наказом
 (розпорядженням) кваліфікованих фахівців
 для керівництва практикою.

2.3. Створити належні умови для
 виконання студентами програми практики,
 не допускати їх залучення на посади і

2.2. Appoint qualified specialists to manage
 the practice by order (instruction) to manage the
 practice.

2.3. Create appropriate conditions for
 students to complete the training programme, do
 not to allow their involvement in positions

виконання робіт, що не відповідають програмі практики та обраній спеціальності.

2.4. Забезпечити студентам безпечні умови праці. Ознайомити студентів зі Статутом, правилами внутрішнього трудового розпорядку Баз практик, проводити інструктажі з охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки, та діями в надзвичайних ситуаціях, іншими загальнообов'язковими нормами і правилами. У разі потреби навчати студентів безпечних методів праці.

2.5. Надати студентам можливість користуватись матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

2.6. Надати студентам можливість збору інформації для виконання звітів з практики, курсових, кваліфікаційних (дипломних) робіт (проектів) з урахуванням політики конфіденційності.

2.7. Повідомити Заклад вищої освіти про порушення студентами трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій в надзвичайних ситуаціях, а також про нещасні випадки у разі їх настання.

2.8. Після закінчення практики надати відгук-характеристику кожному студенту у щоденнику практики, в якій охарактеризувати результати проходження ним практики.

2.9. У разі реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації передати права та обов'язки щодо проведення практики студентів правонаступникам.

2.10. Додаткові умови _____

3. Заклад вищої освіти зобов'язується:

3.1. До початку практики надати Базі практики програму практики та список студентів, які направляються на практику.

3.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих науково-педагогічних працівників кафедр.

3.3. Забезпечити дотримання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку. Брати участь у

and work that do not correspond to the training programme and the chosen speciality.

2.4. Provide students with safe labour conditions. To acquaint students with the Charter, internal labour regulations of the Training Base, conduct briefings on labour protection, civil protection, fire safety, and actions in emergency situations, other generally binding rules and regulations. If necessary, to teach students safe working practices.

2.5. Provide students with the opportunity to use material and technical means and information resources necessary for the implementation of the training programme.

2.6. To provide students with the opportunity to collect information for the preparation of training reports, course, qualification (diploma) works (projects), taking into account the policy of confidentiality.

2.7. To inform the Higher Education Institution about violations of labour discipline, internal labour regulations, rules and regulations on labour protection, civil protection, fire safety and actions in emergency situations by students, as well as about accidents in case of their occurrence.

2.8. At the end of the training, provide feedback to each student in the in the training diary, in which to describe the results of the practice.

2.9. In the event of reorganisation (merger, acquisition, division, transformation) or liquidation to transfer the rights and obligations to conduct the students' training to the legal successors.

2.10. Additional terms and conditions _____

3. The Higher Education Institution undertakes to:

3.1. Provide the Training Base with the training programme and a list of students to be sent to the training prior to the training.

3.2. To appoint qualified scientific and pedagogical staff of the department.

3.3. Ensure that students comply with labour discipline and internal labour regulations. To participate in the investigation of accidents by the commission of the Base of Training

розслідуванні комісією Баз практик нещасних випадків, якщо вони сталися зі студентами під час проходження практики.

3.4. Додаткові умови _____

4. Відповідальність сторін за невиконання договору

4.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно із законодавством про працю України.

4.2. Усі суперечки, що виникають між Сторонами за договором, вирішуються у встановленому порядку.

4.3. Договір набуває сили після його підписання Сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

4.4. Сторони не несуть ніяких майнових та фінансових зобов'язань за цим договором.

4.5. Договір складений у двох примірниках: по одному - Базі практики і Закладу вищої освіти.

5. Реквізити сторін

Заклад вищої освіти

Полтавський державний аграрний університет

вул. Сковороди 1/3,
м. Полтава, 36003
тел/факс 0532-500-273
Код ЄДРПОУ 00493014
Ректор університету

(підпис)

(ініціал та прізвище)

М.П. «__» _____ 20__ року

База практики:

Керівник

(підпис)

(ініціал та прізвище)

М.П. «__» _____ 20__ року

cases, if they occurred with students during the training.

3.4. Additional conditions _____

4. Liability of the Parties for failure to perform the Agreement

4.1 The Parties are responsible for failure to fulfil their obligations regarding the organisation and conduct of the training in accordance with the labour legislation of Ukraine.

4.2. All disputes arising between the Parties under the Agreement shall be resolved in in accordance with the established procedure.

4.3. The Agreement shall enter into force after its signing by the Parties and shall be valid until the end of the training in accordance with the schedule.

4.4. The Parties shall not bear any property and financial obligations under this Agreement.

4.5. The Agreement is drawn up in two copies: one for the Training Base and one for the Higher Education Institution.

5. Details of the Parties

Higher Education Institution

Poltava State Agrarian university

1/3 Skovorody str,
Poltava, 36003
tel/fax 0532-500-273
EDRPOU code 00493014
Rector of the University

(signature)

(initial and surname)

(seal) “__” _____ 20__

Training Base:

Head

(signature)

(initial and surname)

(seal) “__” _____ 20__

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

Студент _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет / навчально-науковий інститут _____

_____ (назва факультету/ІНІ)

Освітньо-професійна програма _____

_____ (назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність _____

_____ (код та найменування спеціальності)

Спеціалізація _____

_____ (шифр та найменування спеціалізації)

Рівень вищої освіти _____

_____ (перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

_____ курс, _____ група

Форма здобуття освіти _____

_____ (денна/ заочна)

Керівник практики від кафедри _____

_____ (назва кафедри)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові керівника практики)

Керівник практики від підприємства (організації, установи, тощо)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Студент _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство (в організацію, установу тощо)

«_____» _____ 20____ року

Наказом (розпорядженням) по підприємству (організації, установі тощо) від

«_____» _____ 20____ року №____ студент зарахований на посаду _____

_____ (назва посади)

(підпис) _____
(посада, прізвище та ініціал керівника підприємства, організації, установи тощо)

М.П.

Вибув з підприємства (організації, установи, тощо)

«_____» _____ 20____ року

(підпис) _____
(посада, прізвище та ініціал керівника підприємства, організації, установи тощо)

М.П.

Календарний графік проходження практики

[illegible]

Керівники практики:

від кафедри

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

від підприємства (організації, установи тощо)

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

М.П.

« _____ » 20__ p.

Загальні відомості про базу практики

(назва підприємства, організації, установи тощо)

П.І.П. керівника _____

Форма власності _____

Район _____

Область

Micro

Адреса _____

Телефон/факс _____

Характеристика бази практики

Робочі записи під час практики

**ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА
керівника практики від бази практики**

(назва підприємства, організації, установи тощо)

Керівник практики від підприємства (організації, установи тощо)

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

М.П.

«_____» _____ 20__ року

Висновок керівника практики від кафедри

Кількість балів _____
(цифрами)

Керівник практики від кафедри

(підпис) (власне ім'я та прізвище)

Висновок комісії із захисту звітів з практики

Кількість балів _____
(цифрами)

Дата захисту звіту з практики « ____ » _____ 20__ року

Оцінка:

за 4-бальною шкалою _____
(словами)

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____
(цифрами і літерою)

Голова комісії із захисту звітів з практики

(підпис) (власне ім'я та прізвище)

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

(назва практики)

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет / навчально-науковий інститут _____

(назва факультету/ІНІ)

Освітньо-професійна програма _____

(назва ОП)

Спеціальність _____

(код та найменування спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

(шифр і найменування спеціалізації)

Рівень вищої освіти _____

(перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

_____курс, _____група, _____форма здобуття освіти

20__ - 20__ навчальний рік

м. Полтава

ОБЛІК ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Дата	Зміст практики	Кількість годин практики		Кількість балів	Підпис керівника практики
		план	факт		

Висновок керівника(ів) навчальної практики від кафедри

Період практики з «__» _____ 20__р. по «__» _____ 20__р.

Керівник навчальної практики від кафедри _____

(підпис) (власне ім'я та прізвище)

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут _____

Кафедра _____

ЗВІТз _____ практики
(виробничої)_____
(назва практики)

студента освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
 спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
 спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини
 _____ курсу _____ групи першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
 денної форми здобуття освіти

(прізвище, ім'я, по батькові студента)**База практики:**_____
(назва підприємства, установи, організації тощо)_____
(район, область)**Керівник практики від бази практики:**_____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(дата)

Керівник практики від кафедри:_____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист звіту відбувся _____

Оцінка: за 4-бальною шкалою _____

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____
(прізвища та ініціали)

Полтава 20____

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

**ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ
результатів проходження**

практики

(виробничої)

**студента освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини
_____ курсу _____ групи першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
_____ форми здобуття освіти**

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Період практики: з «_____» _____ 20__ р. по «_» _____ 20__ р.

Види робіт, що підлягають оцінюванню		Максимальна кількість балів	Результат оцінювання	Підпис
<i>Результати проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики</i>				
<i>Якість оформлення і змістовність наповнення щоденника та звіту з практики</i>				
<i>Виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики</i>				
Загальна кількість балів, нарахована керівником практики від кафедри (до захисту)				
<i>Презентація студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії</i>				
Підсумкова оцінка:	кількість балів за 100-бальною шкалою			
		за 4-бальною шкалою		
		оцінка ЄКТС		

